SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Vastine

7.4.2022

VN/19634/2021
VN/19634/2021-STM-12

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

viite: Hallituksen esitys eduskunnalle 30/2022 laiksi työntekijän eläkelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, kuuleminen 29.3.2022

Vastine eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Esitys on valmisteltu kolmikantaisesti ja sen pohjana ovat olleet useat aikaisempina vuosina tehdyt selvitykset muun muassa Eläketurvakeskuksen toimesta. Kaikki lausunnon antajat pitävät esityksen tavoitteita kannatettavina. Suurin osa lausunnonantajista pitää esitettyjä muutoksia hyvin perusteltuina ja niillä ei ole huomauttamista esitykseen. Seuraavassa on keskitytty asiantuntijalausunnoissa esitettyihin huomioihin.

Finanssivalvonnan asiantuntijalausunnossa esiin tuodut seikat

Yhtiökohtainen maksun hoitokustannusosa

Finanssivalvonta toteaa, että esitetty muutos ei tue esityksen tavoitteita maksun selkeydestä ainakaan asiakkaan näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa esityksessä todetun mukaisesti, että nykyisin hoitokustannusosan kautta perityt mutta käyttämättä jääneet maksut palautetaan asiakashyvitysten kautta asiakkaille vuoden viiveellä. Koska palautus tapahtuu jälkikäteen, ei malli ole läpinäkyvä vakuutusta otettaessa. Työnantaja ei vakuutusyhtiötä valitessaan pysty yleensä arvioimaan lopullisen työeläkevakuutusmaksun suuruutta, koska osa maksusta palautuu vasta myöhemmin tavalla, joka ei ole ennakolta tarkoin tiedossa. Maksun keräämisen ja palauttamisen kriteerit eivät myöskään ole yhdenmukaisia, minkä vuoksi malli voi johtaa lopullisen maksurasituksen osittaiseen uudelleen jakautumiseen asiakkaiden kesken. Jo nykyisin yhdenmukaiset hoitokustannusosan laskuperusteet yhdessä yhtiökohtaisten asiakashyvitysten jakoperusteiden kanssa tuottavat lopputuloksena vakuutusmaksuun vaihtelua työeläkevakuutusyhtiöiden välille ja malli on kokonaisuudessaan monimutkainen. Finanssivalvonta on todennut Valvottavatiedotteen 55/2019 liitemuistiossa yhtiökohtaisen hoitokustannusosan lisäävän maksun läpinäkyvyyttä. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo edellä esitetyn perusteella, että esitetty muutos tukee maksun selkeyttämisen tavoitetta.

Finanssivalvonta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että yhtiökohtaisuuden lisäämisessä laskuperusteisiin on varmistettava, ettei sillä vaaranneta työeläkejärjestelmää tai ennalta arvaamattomalla tavalla vaikuteta EU:n kilpailu- ja valtiontukioikeudelliseen arvioon tai EU-oikeudelliseen asemaan suomalaisen eläkejärjestelmän asemasta. Lisäksi Finanssivalvonnan mielestä esityksessä jää epäselväksi, miten muutos edistäisi kilpailua ja tehostaisi toimeenpanoa.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että lakisääteinen työeläkejärjestelmä on osa kansallista sosiaaliturvajärjestelmää. Sosiaaliturvaluonteisuus on tunnustettu useaan kertaan myös Suomen EU-jäsenyyden aikana, muun muassa uudistettaessa Solvenssi II -direktiiviä. Esityksessä ei

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

ehdoteta sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat Suomen työeläkejärjestelmän liittymisehtojen mukaiseen asemaan.

EU:n kilpailuoikeudellisesta ja valtiontukisäännösten näkökulmasta on merkityksellistä toiminnan määritteleminen taloudelliseksi (yritys) tai ei-taloudelliseksi toiminnaksi. Yrityksen käsite on merkittäviltä osin saanut sisältönsä Euroopan Union tuomioistuimen ratkaisuista. Tuomioistuin on vakiintuneesti katsonut, että yrityksellä tarkoitetaan jokaista yksikköä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa. Lakisääteisen työeläkejärjestelmän ratkaisut ovat kuitenkin puoltaneet järjestelmän katsomista ei-taloudelliseksi toiminnaksi EU:n kilpailuoikeudellisten ja valtiontukisäännösten näkökulmasta. Kyseistä EU-oikeudellista tulkintaa on kansallisesti pidetty verrattain vakiintuneena.

Vaikka Suomen työeläkejärjestelmän katsotaan järjestelmän perustehtävien osalta (lakisääteisen työeläketurvan järjestäminen) olevan kyse ei-taloudellisesta toiminnasta, voi eläkelaitosten toimintaan sisältyä myös sellaista toimintaa, jonka katsotaan olevaan luonteeltaan taloudellista ja jonka osalta eläkelaitoksia on pidetty EU:n kilpailuoikeuden soveltamisalaan kuuluvina yrityksinä.

Yhtiökohtaisen hoitokustannusosan käyttöönoton arvioidaan parantavan työeläkevakuutusyhtiöiden kilpailua ja läpinäkyvyyttä. Koska kukin työeläkevakuutusyhtiö voisi jatkossa määritellä yhtiökohtaisissa laskuperusteissaan työeläkevakuutusmaksuun sisältyvän hoitokustannusosan tason perustuen kyseisen työeläkevakuutusyhtiön liikekuluihin, arvioidaan tämän johtavan pitkällä aikavälillä tehokkuuden paranemiseen ja liikekulujen pienemiseen, sillä liikekulujen erot työeläkevakuutusyhtiöiden välillä tulisivat ehdotetun muutoksen johdosta läpinäkyvämmiksi vakuutuksenottajille ja työeläkevakuutusyhtiöille voisi näin muodostua nykyistä suurempi kannustin tarkastella oman toimintansa tehokkuutta ja pyrkiä parantamaan sitä. Näin ollen kilpailunäkökulmasta muutosta voidaan pitää lähtökohtaisesti myönteisenä. Sosiaaliturvassa ja yleensä julkisten palveluiden tuottamisessa voidaan katsoa, että sellaiset mekanismit ovat sallittuja tai jopa toivottuja, jotka edellyttävät palveluiden tuottajilta tehokkuutta. Tehokkuus ja mahdollinen tuottavuuden nousu ovat viime kädessä myös vakuutettujen edun mukaista. Ehdotetussa muutoksessa työeläkevakuutusmaksun hoitokustannusosa on ehdotettu säädettäväksi tavalla, jossa ensisijaisesti turvataan vakuutetut edut ja hoitokustannusosan on riitettävä työnantajille, työntekijöille ja eläkkeensaajille tarjottavien vakuuttamiseen, eläkeneuvontaan, korvauspäätöksiin ja eläkkeiden maksuun liittyvien palveluiden kustannuksiin. Lisäksi jo nykyisin yhdenmukaiset hoitokustannusosan laskuperusteet yhdessä yhtiökohtaisten asiakashyvitysten jakoperusteiden kanssa tuottavat lopputuloksena vakuutusmaksuun vaihtelua työeläkevakuutusyhtiöiden välille, mutta tekee kokonaisuudesta monimutkaisen. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että ehdotettu muutos ei muuta perusperiaatteita, mutta selkeyttää tilannetta sekä työeläkemaksun että sääntelyn näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveysministeriön arvion mukaan esitetyllä muutoksella ei vaikuteta peruselementteihin, joiden perusteella eläkelaitosten toimintaa pidetään ei-taloudellisena. Muutoksella ei ole vaikutusta työeläketurvan sisältöön, eivätkä muutoksen jälkeen työeläkevakuutusyhtiöt voi kilpailla etuuksien sisällöllä. Työeläkejärjestelmään kuuluminen on pakollista ja järjestelmä on ainoastaan osittain rahastoiva, eikä esitetty muutos vaikuta näihin. Työeläkevakuutusmaksun periaatteista on säädetty laissa ja työeläkevakuutusmaksun yksityiskohdat ovat laskuperusteissa, jotka viranomainen (sosiaali- ja terveysministeriö) vahvistaa. Sääntelyä täsmennettäisiin tässä yhteydessä, sillä laskuperusteisiin liittyvää lainsäädäntöä esitetään täydennettäväksi. Eläkelaitokset ovat lisäksi edelleen mahdollisessa konkurssitilanteessa yhteisvastuullisia toistensa eläkevelvoitteista, eli muut eläkelaitokset joutuvat vastaamaan konkurssiin joutuneen eläkelaitoksen eläkevelvoitteista. Esitetty muutos ei tuo muutosta yhteisvastuuseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että ehdotettu muutos ei vaaranna työeläkejärjestelmää tai vaikuteta EU:n kilpailu- ja valtiontukioikeudelliseen arvioon tai EU-oikeudelliseen asemaan suomalaisen eläkejärjestelmän osalta. Muutoksia on myös analysoitu tästä näkökulmasta kattavasti esityksessä. Esitetyn muutoksen tehokkuushyötyjä on myös arvioitu esityksessä laajasti sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti.

Finanssivalvonta kiinnittää huomiota ehdotetun työntekijän eläkelain 169 §:n 2 momenttiin ja pykälän perusteluihin. Ehdotetun TyEL 169 §:n 2 momentin 1 virkkeen mukaan työnantajia on kohdeltava laskuperusteissa yhdenmukaisesti. Finanssivalvonnan mukaan säännöstekstin sisältö viittaa ennemminkin yhdenmukaisen kohtelun vaatimukseen, kun taas perustelujen mukaan pääsääntönä on yksilöllinen työnantajan hoitokustannusosa.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ehdotetun työntekijän eläkelain 169 § 2 momentin säädöstekstissä on esitetty yleinen periaate työnantajien yhdenmukaiselle kohtelulle laskuperusteita laadittaessa. Perusteluissa säädöksen periaatetta on avattu toteamalla, että yhdenmukaisuus tarkoittaa sitä, että työeläkevakuutusyhtiön on kohdeltava sellaisia työnantajia samalla tavalla, jotka ovat vakuutettuun riskiin ja liikekuluihin nähden samassa tilanteessa. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan säädös ja sen perustelut eivät ole ristiriidassa keskenään.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lisäksi, että ehdotetun työntekijän eläkelain 169 § 4 momentissa esitetty vaatimus työnantajan hoitokustannusosan kohtuullisuudesta suhteessa liikekuluihin toteutuisi perusteluissa esitetyn pääsäännön mukaisesti niin, että työnantajatasolla hoitokustannusmaksu vastaa aiheutuneita liikekuluja. Maksun kohtuullisena pitäminen ja käytännön rajoitteet voivat aiheuttaa kuitenkin sen, että esimerkiksi samankokoisia työnantajia tai samaan konserniin kuuluvia työnantajia on tarkasteltava ryhminä. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että tämä ei ole ristiriidassa 169 § 2 momentin yhdenmukaisuuden vaatimuksen kanssa, sillä työnantajien ryhmittelyn pitää perustua vakuutusriskin tai liikekulujen näkökulmasta samassa tilanteessa oleviin työnantajiin. Sosiaali- ja terveysministeriö ei näin ollen katso tarpeelliseksi muuttaa ehdotettua sääntelyä tältä osin.

Vanhuuseläkevastuiden joustaminen

Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että jos työeläkelaitokset kasvattavat riskinottoaan ehdotetun lain mahdollistamissa rajoissa jo hyvässä vakavaraisuustilanteessa, ehdotus ei paranna merkittävästi työeläkelaitosten riskinkantokykyä poikkeuksellisen heikossa markkinatilanteessa suhteessa nykytilaan. Esitetyt muutokset eivät täten käytännössä tue esityksen tavoitteita.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että sekä Finanssivalvonnan että Eläketurvakeskuksen arviolaskelmat osoittavat, että ehdotettu muutos parantaisi eläkelaitosten riskinkantokykyä ja pienentäisi todennäköisyyttä ajautua heikkoon vakavaraisuustilanteeseen. Tämän seurauksena eläkelaitokset voisivat kasvattaa tai pitää yllä korkeampaa riskitasoa sijoituksissaan, mikä odotusarvoisesti tarkoittaisi parempia sijoitustuottoja pitkällä aikavälillä. Esityksessä on myös todettu, että muutos mahdollistaisi myös välillisesti riskinoton kasvattamisen nykyisessä hyvässä vakavaraisuustilanteessa. Riskinottokyky nykytilanteessa saattaisi kasvaa, koska vakavaraisuusvaatimukset keventyisivät suhteessa nykyisiin markkinatilanteen heikentyessä ja vakavaraisuusraja saavutettaisiin myöhemmin. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että muutoksen seurauksena eläkelaitos kestäisi korkeammalla riskitasolla saman stressin kuin nykysäännöin alemmalla riskitasolla.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lisäksi, että Finanssivalvonnan arvioiden mukaan ehdotettu muutos mahdollistaisi eläkelaitosten paremman riskinkantokyvyn, sillä eläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuusasema laskisi alle yhden eli vakavaraisuuspääoma laskisi alle vakavaraisuusrajan 54 prosentin suuruisella osakemarkkinoihin kohdistuvalla shokilla, kun nykyisellä mallilla sama tapahtuu jo 45 prosentin osakemarkkinoihin kohdistuvalla shokilla. Lisäksi arvioiden mukaan eläkelaitokset voisivat kasvattaa nykyistä osakeriskitasoaan noin 4 prosenttiyksikköä säilyttäen vakavaraisuuspääoman vakavaraisuusrajan yläpuolella markkinashokissa. Näin ollen ehdotettu muutos parantaisi myös eläkelaitosten riskinottokykyä ja mahdollistaisi siten hyvien sijoitustuottojen tavoittelua nykyistä paremmin. Esityksessä on myös todettu, että arviolaskelmissa käytetyillä oletuksilla on suuri merkitys muutosten arviointiin. Siksi arviolaskelmiin sisältyy epävarmuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan esitettyjen arvioiden valossa, laskelmien epävarmuus huomioiden, esitetty muutos tukee tavoitteita.

Finanssivalvonta toteaa, että laissa on jo tällä hetkellä olemassa merkittävä, riskinottoa ja tuotto-odotusta kasvattava automaattinen joustoelementti, osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriöllä on mahdollisuus tehdä asianmukaisia, kunkin tilanteen vaatimia riskinkantokykyä vahvistavia toimia Finanssivalvonnan poikkeuksellisia olosuhteita koskevan ilmoituksen perusteella. Näiden toimintamahdollisuuksien riittävyys poikkeuksellisissa tilanteissa tulisi arvioida ennen jatkotoimia.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että esitetyllä muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain 28 §:n mukaan tehtyä soveltamiskäytäntöä poikkeuksellisista oloista, vaan tuoda tämän rinnalle rahastoonsiirtovelvoitteen joustamisen kautta automaattinen mekanismi poikkeuksellisen heikkoon sijoitusmarkkinatilanteeseen. Automaattinen mekanismi auttaisi välttämään eläkelaitosten

epäedullisia sijoitusten realisointeja heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa ja siten auttaisi tilannetta mahdollisimman nopeasti verrattuna nykylainsäädännön mukaisiin erikseen arvioitaviin ja käyttöönotettaviin keinoihin. Osaketuottokerroin ja osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu tuovat joustoa jo nyt rahastoonsiirtovelvoitteeseen osaketuottojen osalta, mutta tekniikkaa olisi mahdollista kehittää ja laajentaa esitetyllä tavalla. Jousto voisi mahdollistaa nykyistä korkeamman keskimääräisen vakavaraisuusasteen yli ajan ja siten hyvien sijoitustuottojen tavoittelun pitkällä aikavälillä. Sosiaali- ja terveysministeriö näkee, että muutos on edellä mainituista syistä perusteltu, eikä pidä nykyistä lainsäädäntöä riittävänä poikkeuksellisiin tilanteisiin.

Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että vanhuuseläkevastuiden joustaminen olisi iso periaatteellinen muutos rahastointitekniikassa. Kertyneisiin vanhuuseläkerahastoihin puuttuminen ensimmäistä kertaa on perustavaa laatua oleva muutos aiempaan sääntelyyn verrattuna.

Sosiaali- ja terveysministeriö näkee esitetyn muutoksen myös periaatteellisena muutoksena ja asia on tuotu esille myös esityksessä. Tämän takia esityksessä ehdotetaan täydennyskertoimen laskennan periaatteista säädettävän nykyistä tarkemmin. Muutosta on selvitetty perusteellisesti esimerkiksi Eläketurvakeskuksen julkaisemissa selvityksissä. Ehdotetulla sääntelyllä on varmistettu myös se, että vaikka kyse on periaatteellisesta muutoksesta nykyiseen vanhuuseläkkeiden rahastointiin, jatkossakin ensisijaisesti täydennyskertoimella tuetaan vanhuuseläkkeiden rahoitusta ja vain poikkeuksellisen heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa tästä voidaan poiketa ja tukea vanhuuseläkerahastojen täydentämisen joustavoittamisella eläkelaitosten pitkäjänteistä sijoitustoimintaa. Ehdotettu muutos ei myöskään pääsääntöisesti muuttaisi sijoitusriskin kantajaa työeläkejärjestelmässä. Yksittäisen eläkelaitoksen osalta ehdotettu muutos tukisi vakavaraisuutta vain heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa, kun eläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuus olisi merkittävästi heikentynyt. Siten yksittäisen eläkelaitoksen tulisi jatkossakin huolehtia sijoitusriskin hallinnasta itsenäisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lisäksi, että kertyneisiin rahastoihin ei nyt esitetyllä muutoksella puututtaisi ensimmäistä kertaa, vaan vuonna 1997 rahastoonsiirtovelvoitteen rahastokoron pienentäminen silloisesta viidestä prosentista kolmeen prosenttiin toteutettiin pienentämällä eläkelaitosten vastuulla olevia rahastoituja eläkkeitä siten, että eläkelaitosten vastuu lain voimaan tullessa säilyi ennallaan. Samoin nykyinen osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu voi pienentää vastuuvelkaa maksimissaan 20 prosenttia vastuuvelasta.

Finanssivalvonta toteaa lausunnossaan, että ehdotettujen muutosten toteutuessa on erittäin tärkeää, että työeläkelaitosten hallituksen ja johdon osaamisvaatimuksia samalla lisätään ja vastuuta vahvistetaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa esityksessä todetun mukaisesti, että hallituksen ja johdon osaamisvaatimuksien vahvistaminen on parhaillaan tarkastelussa sosiaali- ja terveysministeriössä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asiantuntijalausunnossa esiin tuodut seikat

Yhtiökohtainen maksun hoitokustannusosa

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ei ole arvioitu riittävästi sitä, millainen vaikutus esitetyllä yhtiökohtaisella hoitokustannusosalla olisi suomalaisen lakisääteisen työeläkejärjestelmän ei-taloudelliselle luonteelle ja siten järjestelmän kilpailuoikeudelliselle arvioinnille.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa tältä osin aiemmin tässä vastineessa esiin tuotuun.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa lisäksi, että esityksessä ei ole tuotu esiin, miksi ehdotetun kaltainen uudistus on ylipäänsä tarpeen.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa tältä osin aiemmin tässä vastineessa esiin tuotuun.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota siihen, että hoitokustannusosaa vahvistettaessa tulee varmistua siitä, että hoitokustannusosa laaditaan turvaavuusperiaatetta noudattaen ja ottaen huomioon ensisijaisesti työntekijöiden ja eläkkeensaajien edut. Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää tärkeänä, että työeläkevakuutusyhtiöt kattavat hoitokustannusosalla kaikki liikekulunsa ja että liikekuluja ei pääsääntöisesti saisi kattaa työeläkevakuutusmaksun muiden osien tuotoilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ehdotetussa työntekijän eläkelain 169 §:ssä korostetaan turvaavuusperiaatteen noudattamista. Sääntelyn mukaan työeläkevakuutusyhtiön hoitokustannusosan on riitettävä työnantajille, työntekijöille ja eläkkeensaajille tarjottavien vakuuttamiseen, eläkeneuvontaan, korvauspäätöksiin ja eläkkeiden maksuun liittyvien palveluiden kustannuksiin. Ehdotetun sääntelyn mukaan työeläkevakuutusyhtiön liikekuluja ei pääsääntöisesti saisi kattaa työeläkevakuutusmaksun muiden osien tuotoilla, vaan muiden työeläkevakuutusmaksun osien tuottoja voitaisiin käyttää vain erityisestä syystä. Sosiaali- ja terveysministeriö tulee kiinnittämään tähän erityistä huomiota laskuperustehakemuksia vahvistaessaan.

Vanhuuseläkevastuiden joustaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu muutos on periaatteellisesti merkittävä ja muutokseen saattaa sisältyä kannustin lisääntyneeseen riskinottoon. Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, että näitä seikkoja ei ole riittävästi arvioitu esityksessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa tältä osin aiemmin tässä vastineessa esiin tuotuun. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että esityksessä on todettu selkeästi, että heikkojen tuottojen oloissa eläkelaitosten vakavaraisuus ei heikkenisi yhtä paljon kuin nykyisen tekniikan mukaan toimittaessa. Tämä parantaisi eläkelaitosten riskinkantokykyä ja mahdollistaisi sijoitusten riskitason säilyttämisen heikon sijoitusmarkkinatilanteen yli. Esityksessä todetaan myös selvästi, että muutos mahdollistaisi myös välillisesti riskinottokyvyn kasvattamisen nykyisessä hyvässä vakavaraisuustilanteessa. Riskinottokyky nykytilanteessa saattaisi kasvaa, koska vakavaraisuusvaatimukset keventyisivät suhteessa nykyisiin markkinatilanteen heikentyessä ja vakavaraisuusraja saavutettaisiin myöhemmin. Esityksessä todetaan lisäksi, että ehdotettu muutos ei lisäisi työeläkevaroja heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa, mutta pitkällä aikavälillä muutoksen tavoitteena on lisätä sijoitustuottojen ja työeläkevarojen määrää ja siten turvata pitkän aikavälin rahoitusta. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että esityksessä on arvioitu kattavasti muutosta eri näkökulmista.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, että esityksessä ei ole tuotu esiin, miksi nykyisen sääntelyn ei katsota riittävän esityksellä tavoiteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa tältä osin aiemmin tässä vastineessa esiin tuotuun.

<u>Muut esitetyt huomiot</u>

Akava ja SAK painottavat lausunnoissaan, että työeläkevakuutus on osa lakisääteistä sosiaalivakuutusta ja työeläkevakuutusyhtiöillä on yhteisvastuu. Järjestöt pitävät tärkeänä sitä, että hoitokustannusosan laskuperusteet tulee jatkossakin määrittää turvaavasti ja hoitokustannusosan tulee turvata ensisijaisesti työntekijöiden ja eläkkeensaajien edut.

Akava ja SAK kiinnittävät huomiota siihen, että merkittävästi alentuneessa vakavaraisuustilanteessa täydennyskertoimen negatiivisuus voisi tarkoittaa jo rahastoitujen vanhuuseläkkeiden ja niistä muodostuneiden rahastojen pienentämistä. Ensisijaisesti täydennyskertoimella tulee tukea vanhuuseläkkeiden rahoitusta ja negatiivisuuden tulee tulla mahdollista vain tilapäisesti ja poikkeuksellisen heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa näiltä osin aiemmin tässä vastineessa esiin tuotuun.

SAK painottaa myös sitä, että ehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin rahoituksellista kestävyyttä parantamalla sijoitustuottoja ja lisäämällä kustannustehokkuutta. Nyt tehtäviä muutoksia onkin tarpeen seurata tarkasti ja tarvittaessa tehdä muutoksia lainsäädäntöön.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että esitettyjen muutosten toimivuutta käytännössä ja erityisesti laskuperusteiden valmistelua molempien muutosten osalta tullaan seuraamaan ja arvioimaan sosiaali- ja terveysministeriössä.

Tela toteaa, että pitää esitettyä vanhuuseläkevastuiden joustomahdollisuutta hyvänä, mutta pitää muutosta luonteeltaan pistemäisenä keinona ja sen vaikutusta työeläkesijoitusten tuottojen pitkäaikaisessa parantamisessa varsin rajallisena. Jatkossa tulisikin pyrkiä selvittämään

kokonaisvaltaisempia ja kattavampia ratkaisuja eläkevarojen tuoton systemaattiseen kasvattamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että nyt esitetyn vanhuuseläkevastuiden jouston tavoitteena on parantaa eläkelaitosten riskinkantokykyä poikkeuksellisessa sijoitusmarkkinatilanteessa pitkän aikavälin rahoituksen kestävyyden vahvistamiseksi. Esitetyillä muutoksilla ei ole tavoiteltukaan kokonaisvaltaisempaa ratkaisua eläkejärjestelmän rahoitushaasteen parantamiseen, vaan nimenomaan esitetty parannettavaksi sääntelyä poikkeukselliseen sijoitusmarkkinatilanteeseen liittyen ja sen avulla mahdollistaa hyvien sijoitustuottojen tavoittelun pitkäjänteisellä sijoitustoiminnalla. Työeläkealalla käydään jatkuvasti keskustelua kattavampien ratkaisujen löytämiseksi ja sosiaali- ja terveysministeriö pitää tätä hyvänä asiana.

Osastopäällikkö, ylijohtaja — Heli Backman

Ylimatemaatikko — Minna Lehmuskero

Liitteet -
Jakelu Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tiedoksi -

VN/19634/2021-STM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Lehmuskero Minna 91253563A	Backman Heli 91228690Y
2022-04-07	2022-04-07